

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 171623	Openbaar
--------------------	----------

Verzonden aan de raad op:	14 JUL 2022
---------------------------	-------------

Onderwerp:	1e 4-maands 2022, meicirculaire 2022, doorkijk begrotingsaldo
------------	---

Kennisnemen van:

- De uitkomsten van de 1^e 4-maands rapportage 2022;
- De uitkomsten van de meicirculaire 2022;
- De actuele stand van het begrotingsaldo.

Beste raadsleden,

Hierbij ontvangt u een informatiebrief over de uitkomsten van de 1^e 4-maands rapportage 2022 en de Meicirculaire 2022. Tevens omvat deze brief een doorkijk op het begrotingsaldo wat als uitgangspunt zal worden genomen bij het opstellen van de begroting 2023.

Inleiding

Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Op 6 april van dit jaar is daarnaast nog de zgn. Maartbrief gepubliceerd. Hierin heeft het Rijk gemeenten geïnformeerd over de belangrijkste maatregelen van het coalitieakkoord die betrekking hebben op het gemeentefonds. De maartbrief kon als een voorloper van de meicirculaire worden beschouwd t.b.v. de coalitievormingen n.a.v. de landelijke gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart.

Op 1 juni is de meicirculaire 2022 gepubliceerd.

Context

- Onze huidige begroting 2022 is bijgewerkt tot en met de meicirculaire 2021.
- Daarna zijn nog verschenen de septembercirculaire 2021 en de decembercirculaire 2021.
- Via afzonderlijke raadsinformatiebrieven bent u over de uitkomsten van deze circulaire geïnformeerd.
- De financiële gevolgen vanuit de september- en decembercirculaire voor de jaarschijf 2021 zijn verwerkt in de jaarrekening 2021.
- De financiële gevolgen vanuit de september- en decembercirculaire 2021 en de **Maartbrief** zijn voor wat betreft jaarschijf 2022 verwerkt in de **1^e 4-maands rapportage 2022**.

In deze raadsinformatiebrief worden de uitkomsten van de 1^e 4-maands rapportage aan u toegelicht. Zie ook bijlage 1.

Na het zomerreces zullen deze wijzigingen voor begrotingsjaar 2022 vanuit de 1^e 4-maands formeel bekrachtigd worden door het vaststellen van een **begrotingswijziging** in de raad van 28 september.

Daarnaast informeren wij u in deze raadsinformatiebrief over de uitkomsten van de **meicirculaire 2022**.

Alle voornoemde mutaties hebben effect op het begrotingssaldo voor 2022, 2023 e.v.

Middels een **doorkijk begrotingssaldo** zal dit in deze brief aan u worden toegelicht.

Deze stand vormt het financiële uitgangspunt bij het opstellen van de **begroting 2023**.

Maartbrief

De Maartbrief betrof een uitwerking van het coalitieakkoord van Rutte IV (startnota januari 2022) en de gevolgen daarvan voor de algemene uitkering (AU) in het gemeentefonds. De Maartbrief bevatte informatie over het financiële effect, voor wat betreft het accres en de opschalingskorting conform het regeerakkoord en de invoering van het nieuwe verdeelmodel per 1 januari 2023. Aan de extra middelen voor jeugdzorg vanaf 2024 werd geen aandacht besteed, hoewel de startnota daar wel informatie over bevatte.

Accres

Het accres zoals opgenomen in de Maartbrief komt bovenop het accres van de septembercirculaire 2021. Vanaf 2026 valt het accres echter sterk terug. Voor dat jaar heeft het Rijk het accres niet berekend, maar vastgezet op een stand van plus 1 miljard t.o.v. de septembercirculaire 2021. Het Rijk geeft aan dat met de VNG is afgesproken een traject voor het opstellen van een contourennota in te richten. Met deze nota wordt beoogd wél duidelijkheid te geven over 2026 en volgende jaren.

Opschalingskorting

De opschalingskorting wordt door gemeenten als zeer oneerlijk ervaren omdat het principe van herindelen van bovenaf opgelegd is. De opschalingskorting heeft de gemeenten in de jaren 2015 t/m 2021 cumulatief al € 1,5 miljard gekost en daarnaast € 150 miljoen als gemist accres over de opschalingskorting. De oploop van de opschalingskorting is geschrapt voor de duur van de kabinetsperiode.. Dit leidt tot een incidenteel voordeel voor die jaren, want vanaf 2026 wordt de opschalingskorting wel weer toegepast.

Nieuw verdeelmodel

Het Rijk heeft besloten om per 1 januari 2023 tot invoering van een nieuw verdeelmodel over te gaan. Aanleiding voor het Rijk is het feit dat iedereen het erover eens is dat het nieuwe model een verbetering ten opzichte van het huidige. Het ingroeipad wordt voor alle gemeenten voor het jaar 2023 op maximaal € 7,50 per inwoner gezet. Ook wordt het ingroeipad beperkt tot drie jaar. Na drie jaar bedraagt het maximaal voor- of nadelig herverdeeleeffect voor een gemeente hierdoor € 37,50 per inwoner. Harlingen heeft bij de financiële uitwerking van de Maartbrief rekening gehouden met een voordelig herverdeeleeffect ter grootte van deze maximale bedragen, omdat Harlingen in voorgaande concept berekeningen altijd een voordeelgemeente is geweest.

Jeugdzorg

Voor 2022 was door het Rijk al € 1,3 miljard beschikbaar gesteld ter compensatie van de hogere kosten voor jeugdzorg. Harlingen heeft met ons aandeel in dit bedrag (€ 1,4 mln.) al rekening gehouden in de begroting 2022 (storting in de reserve sociaal domein).

Gemeenten mochten in hun meerjarenbegroting ook vanaf 2023 rekening houden met een hogere rijksvergoeding voor de jeugdzorg. Ze mochten hierbij vooruitlopen op de uitkomsten van de kabinetsformatie en uitgaan van een bedrag van 75% van de compensatie uit het rapport van de Commissie van Wijzen. Deze commissie bracht in mei 2021 een advies uit over het structureel benodigde budget voor jeugdzorg en de te treffen maatregelen om het jeugdstelsel toekomstbestendig te maken. Harlingen heeft vorig jaar bij het opstellen van de begroting 2022 geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Bij het advies van de Commissie van Wijzen werd ook rekening gehouden met het feit dat gemeenten maatregelen zouden moeten nemen in het kader van de hervormingsagenda Jeugd. In het coalitieakkoord staat dat - in lijn met de uitspraak van de Commissie van Wijzen - additionele financiering voor jeugdzorg beschikbaar komt. Vanaf 2024 worden echter - in aanvulling op de huidige hervormingsagenda - extra beleidsmaatregelen in de jeugdzorg genomen. Te denken valt aan (een combinatie van) het normeren van de behandelduur of het introduceren van een eigen bijdrage. Dit betekent dat gemeenten minder gecompenseerd krijgen dan waarvan in het rapport van de Commissie van Wijzen is uitgegaan. In de Maartbrief is dit als zodanig uitgewerkt.

In tegenstelling tot vorig jaar hebben we bij de verwerking van de Maartbrief in onze begroting 2023 vooralsnog wél rekening gehouden met deze (aflopende) reeks van extra middelen. Onze verwachting is dat het welhaast onontkoombaar is dat het Rijk deze extra middelen voor jeugdzorg beschikbaar zal stellen.

De uitkomsten van de Maartbrief laten zich financieel als volgt vertalen:

	2022	2023	2024	2025	2026
Ontwikkeling accres	468.310	701.294	1.380.930	1.591.174	614.916
Schrappen olop opschalingskorting		429.111	573.936	724.125	
Uitkomst nieuw verdeelm [*]		118.553	237.105	237.105	592.763
Extra geld jeugdzorg		1.229.547	1.026.792	472.166	52.709
Totaal Maartbrief	468.310	2.478.504	3.218.763	3.024.570	1.260.388

Het saldo van 2022 wordt meegenomen bij de 1^e 4-maandsrapportage 2022.

Het saldo van 2023 e.v. wordt meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

1^e 4-maands rapportage 2022

Onderdeel van de jaarlijkse planning- en control cyclus zijn de viermaandelijke financiële rapportages. Twee keer per jaar (stand van zaken na 4 maanden en na 8 maanden) wordt deze rapportage opgesteld. Het betreft een doorkijk en financiële bijstelling van het lopende begrotingsjaar. In deze raadsinformatiebrief wordt u geïnformeerd over de 1^e bijstelling van begrotingsjaar 2022.

Tevens wordt deze rapportage intern gebruikt om een structurele doorkijk te maken naar de komende jaren. De uitkomst hiervan wordt meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

In onderstaande tabel vind u de totale mutaties per jaar:

	2022	2023	2024	2025	2026
Maartbrief incl. jeugdzorg	468.310	2.478.504	3.218.763	3.024.570	1.260.388
Mutaties per programma	221.729	-1.650.961	-1.769.818	-1.996.986	-1.956.468
Totaal 1^e 4-mnds 2022	690.039				
Totaal structurele mutaties		827.543	1.448.945	1.027.583	-696.080

De wijzigingen voor begrotingsjaar 2022 zullen zoals gezegd formeel bekrachtigd worden door het vaststellen van een begrotingswijziging in de raad van 28 september.

De wijzigingen voor 2023 e.v. worden zoals gezegd meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

In bijlage 1 vindt u een specificatie van de mutaties per programma.

Meicirculaire 2022

Op 1 juni is de meicirculaire verschenen. Hieronder een korte toelichting op de belangrijkste onderwerpen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de meicirculaire zelf (bijlage 2).

Accres

Wat als eerste opvalt zijn de fors hogere accresen. Het accres is de indexatie van de algemene uitkering van het gemeentefonds via de normeringsystematiek 'samen trap op en samen de trap af'.

De accresen zijn hoger dan eerder gemeld in de Maartbrief 2022 en bijgesteld op basis van de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk. In de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de hogere accresen het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon (WML), inkomensbelasting Box 3 en defensie-uitgaven. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen.

Energietoeslag

Voor de eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen aan huishoudens met een laag inkomen wordt via de algemene uitkering € 679 miljoen aan de gemeenten beschikbaar gesteld, waarvan € 40 miljoen voor uitvoeringskosten. Deze middelen worden in de meicirculaire 2022 via een taakmutatie verdeeld over de maatstaven. Uitgangspunt is een bijdrage van € 800 per huishouden. Het kabinet garandeert voldoende compensatie.

Jeugdzorg

De omvangrijkste taakmutatie in de circulaire is de definitieve verdeling van € 1,445 mrd. voor het jaar 2023 (dus *niet* structureel) ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Het advies van de Arbitragecommissie c.q. de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt. Harlingen heeft bij de verwerking van de Maartbrief al wel rekening gehouden met extra structurele middelen vanaf 2024 en zal dit dus ook doen bij

net opstellen van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026. Zie daarvoor de toelichting bij het onderdeel "Maartbrief".

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Voor de uitvoeringskosten voor het klimaatakkoord wordt in 2022 een totaalbedrag van € 113 miljoen aan gemeenten beschikbaar gesteld. Er vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere VNG, IPO en het Rijk over de resterende middelen die in het Coalitieakkoord zijn gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden voor het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid.

Herverdeeleffect

Het nieuw verdeelstelsel per 1 januari 2023 heeft als hoofddoel een nieuw verdeelstelsel dat eenvoudig en uitlegbaar is en beter aansluit bij de noodzakelijke kosten die gemeenten maken (dat was vooral nodig in het sociaal domein). De indeling van de clusters is logischer en globaler gemaakt en het aantal maatstaven is gehalveerd.

Het nieuwe verdeelstelsel pakt voor Harlingen gunstig uit met een plus van € 2,3 mln.

De moet echter gecorrigeerd worden voor het ingroeipad, waarmee de gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien. Het maximale positieve of negatieve effect is in 2023 € 7,50 per inwoner en in 2024 en 2025 € 15 per inwoner. Het maximale positieve of negatieve effect in 2025 bedraagt hierdoor € 37,50 per inwoner.

Het ingroeipad is reeds bij de verwerking van de Maartbrief meegenomen.

In onderstaande tabel een overzicht van alle mutaties uit de meicirculaire. Deze zijn gecorrigeerd voor de posten die reeds bij de verwerking van de Maartbrief mee zijn genomen. Zoals gezegd in bijlage 2 een nadere toelichting per onderwerp.

Let op: bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Accresontwikkeling meicirc.	1.031	3.097	4.762	5.925	3.529
Accres reeds meegenomen in Maartbrief (incl. onderuitputting)	-468	-701	-1.381	-1.591	-615
Onderuitputting meicirc.	-98	-364	-405	-553	-173
Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021	123				
Opschalingskorting		426	565	707	
Opschalingskorting reeds meegenomen in Maartbrief		-429	-574	-724	
Volkshuisvestingsfonds, uitname accres		-160	-159	-157	
Woningbouwimpuls, uitname accres		-106	-105	-105	
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (oa afronding)	16	3	-6	12	-6
Hoeveelheidsverschillen		-127	-125	-123	-122
Ontwikkeling uitkeringsbasis in meicirculaire 2022	-40				
Taakmutaties:					
Inburgering: leerbaarheidstoets*		4	4	4	4
Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)		-11	-17	-17	-19
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren*		4	4	4	4
Energietoeslag*	763				

Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-9				
Jeugdzorg		1.303			
Jeugdzorg reeds meegenomen in Maartbrief		-1.230			
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)				-101	-104
Toezicht en handhaving voor EPBD III	1				
Prenataal huisbezoek	-2				
IU/DU/SU:					
Gezond in de stad (DU)*	11				
Vergoeding raadsleden kleine gemeenten (IU)*	2				
Inburgering (IU)*	5				
Armoedebestrijding kinderen (DU)*		-2	-2	-2	-2
Einde lening inburgeringsplicht*	1				
Uitvoeringskosten klimaatakkoord*	165				
Extra capaciteit BOA's*	31	31	31	31	31
Centrale stemopneming*	10				
WOZ:					
WOZ waardering en aanpassing rekentarieven 2023		89	89	89	89
3 D's in het sociaal domein:					
Participatie (IU)	-2	-77	-77	-85	-96
Voogdij/18+ (IU)	21	-572	-572	-572	-572
Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022		4	4	4	4
Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022		30	31	32	33
Overig:					
Herverdeeeffect		2.310	2.310	2.310	2.310
Herverdeeeffect afgetopt op max. per inwoner		-2.192	-1.955	-1.717	-1.717
Herverdeeeffect reeds meegenomen in Maartbrief		-118	-237	-237	-593
Totale mutatie meicirculaire	1.561	1.212	2.184	3.133	1.984
*waarvan specifiek gereserveerd	-988	-37	-37	-37	-37
Totale mutatie meicirc. vrij besteedbaar	573	1.175	2.147	3.096	1.947

Doorkijk begrotingsaldo

Samengevat hebben de Maartbrief, de 1^e 4-maands rapportage 2022 (en de structurele effecten daaruit) en de Meicirculaire 2022 het volgende effect op het structurele begrotingsaldo:

	2022	2023	2024	2025	2026
--	------	------	------	------	------

Saldo begroting 2022, meerjarenperspectief 2023 - 2026	-76.587	12.476	-12.536	1.979	1.979
1e 4-mnds 2022 incl. Maartbrief	690.039				
Structurele mutaties incl. Maartbrief		827.543	1.448.945	1.027.583	-696.080
Saldo begroting excl. meircirc. '22	613.452	840.019	1.436.409	1.029.562	-694.101
Meicirculaire 2022 vrij best.	573.000	1.175.000	2.147.000	3.096.000	1.947.000
		0	0	0	0
Saldo begroting nieuw	1.186.452	2.015.019	3.583.409	4.125.562	1.252.899

De uitkomsten van de jaarrekening 2021 zijn in deze doorkijk buiten beschouwing gelaten, omdat de financiële effecten hiervan met name incidenteel van aard zijn. De uitkomst van de jaarrekening heeft wel invloed op de incidentele ruimte, omdat het jaarrekeningresultaat wordt toegevoegd/onttrokken aan de (incidentele) reserves. In de jaarrekening 2021 en begroting 2023 wordt de actuele stand van deze reserves gerapporteerd.

Het nieuwe begrotingssaldo zal als uitgangspunt worden genomen bij het opstellen van de begroting 2023. Hieraan zal worden toegevoegd de overige autonome ontwikkelingen (waaronder indexatie van bestaande budgetten, loon- en prijsstijgingen), nieuw beleid, evt. ombuigingen, etc.

Dit leidt tot een actuele begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 die op 26 oktober aan de raad ter vaststelling zal worden aangeboden.

In deze RIB hebben wij getracht u te informeren over de Maartbrief, de 1e 4-maandsrapportage 2022 en de meicirculaire 2022. We hebben de ontwikkelingen geschetst en wat dit betekent voor het begrotingssaldo 2022 en 2023 t/m 2026.

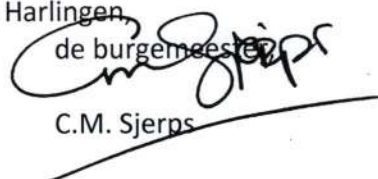
Wij hopen u hierover voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris,

S. van Gort

de burgemeester
C.M. Sjerps

Bijlagen:

174105, bijlage 1, toelichting 1e 4-maandsrapportage 2022 + overzicht structurele effect van deze mutaties

171630, bijlage 2, meicirculaire 2022 Gemeentefonds